

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Hová megyünk?

Írta: Kaas Ivor báró.

Forogva halad a történet keze. — Forgásában az események ismétlődnek, ami felül volt, lekerül, ami alul van, feljut. Az emberek egyformák és az események hasonlóak, de a körfutam a gondviselés pályán előreviszi a nemzeteket. Fel század óta Magyarország története is tele van hasonló párhuzamokkal. Közéletünk a parlamentben koncentráldott. A leghevesebb pártviszályok után ölelkezés a Deák-párt és Tisza-párt között; irtó választások után: fúzió nemzeti és szabadelvű párt között; obstrukció után koalíció következett. Az ok is mindig ugyanaz: viszonyunk Ausztriához az a tengely, mely körül egész alkotmányos életünk karikázik. A Deák által vezetett nemzet kénye-remérségből békült ki a 49-iki verführök után, mert megcsatlakozott a francia III. Napoleonban, aki 1859-ben hirtelen békét kötött Villa-Frankában és csatlakozott porosz Vilmos királyban; ki 1866-ban megállt Pozsonynál. A kimerült akarta a békét és a megvert osztrák császár alkuba bocsátkozott. Deák megkapta a jogfolytonosságot, a császár a koronázással uralkodásának legitimitását; Magyarország területi épségét és államiségát és parlamentáris kormányát; a császár közös hadsereget, a közös miniszteriumokat és az osztrák-magyar delegációkat. A 48 elismertett, de nem maradt épen; Magyarország állami önállósága is elismertett, de a monarchiába, vagy birodalom keretébe foglaltatott. A personális unióból állami szövetség lett. Ez a kiegyezés jó is volt, rossz is volt. Tisza Kálmán és Kossuth Lajos annak ellentmondtak.

Csakhamar kitüntek a kiegyezés hibái s akkor vállalkozott Tisza, az 1874-iki pénzügyi és gazdasági válság után, hogy megmenti az ország finánciáit s jobb gazdasági kiegyezést csinál, ezen reményben a közjogi oppozícióról lemondott és lett miniszter. Vele ment a pártja, kimaradt egynehány függetlenségi s nagy volt az öröm és bizalom, hogy majd hoz Tisza Kálmán előbb gazdasági jólétet s azután ha a király bizalmát megnyerte, megvalósítja felfüggesztett elveit s lesz magyar

bank és magyar hadsereg. 1875 márciusától 1876 májusáig egyetértett az egész ország s Tisza Kálmán a nemzet egész erejétől támogatva indult Bécsbe s visszajött leverten s hozott egy sokkal rosszabb kiegyezést, vámtarifát és kereskedelmi szerződést.

A fúzió megszakadt, új ellenzék képződött s a nemzeti politika 67-es alapon kifejlődött, vezére volt Apponyi; a függetlenségi párt pedig megerősödött, vezére volt Kossuth Lajos. Simonyi, Helfi, Irányi, Ugron, Mocsáry, Eötvös, Justh vezették Kossuth pártját a parlamentben. De Tisza és az osztrák rendszer uralkodott az ország felett s mikor 10 éves jubileumát ülte az öreg Tisza, azzal hizelegtek neki tányérnyalói, hogy „már nincs többé ellenzék Magyarországon.” Igaz, jöttek a deputációk hódolni s mindegyik kezület hivatalos jelöltet kért tőle, ami ellenzék volt a Házban, az se volt komoly, ott ültek benne mindenütt Tisza bizalmas barátai és ügynökei.

Mégis megbukott. A függetlenségi s a nemzeti eszme buktatta meg, mikor bécsi rendeletre az alkotmány ellen vétett. Mert miután 1876-ban gazdaságilag lenyűgöztek és pénzügyileg úgy kizsákmányoltak, hogy a bukástól csak Wekerle mentett meg, 12 évvel később a földbirtokosok regále-jogának kisajátításával az osztrák államférfiak elérkezettnek vélték az időt a birodalmi egységet és az autokráciát a hadseregben is megörökíteni s jöttek a véderőtörvényjavaslattal. A nemzet felébredt, az ellenzék megtette kötelességét. Az ujoncállítási jog elsikkasztása nem sikerült s a hosszú harcnak vége mégis csak egy kiegyezés lett, melyben Magyarország jogainak elvi épségét elismerte a király, a császárnak pedig a magyar országgyűlés megadta a létszámfelelőlést, a költségzaporitást, az egységes hadsereget, a fekete-sárga zászlót s a német kommandót.

Amikor pedig harmadszor is letelt a gazdasági kiegyezés tízéves határideje, az osztrákok követelték a kvótának a föl-emelését. Követelték a vám-közösség megörökítését az ischli klauzulával és megtagadták a készpénzfizetések felvételét s a valutaszabályozás végrehajtását. Fölvetették a bank-kérdést ele-

sebben, mint valaha, hogy a pénz- és hitelforgalom fölötti rendelkezést is biztosítsák maguknak és az osztrák banknak. Ujra felzudult a magyar nemzet, újra szakadás állott be a többségben; Bánffy megbukott, az önálló vámterület jogát megvédtük, a 67-es pártok egyesültek és iszonyu nagy volt az öröm, általános a bizalom és reménykedés, hiszen paktum is volt, sőt garanciális törvényeket is kaptunk 1899-ben. Mi lett a vége? Szilveszter-éji mulatság: Széll-Körber-féle tréfa; kiegyezés, melyet elfogadtattak a magyar parlamenttel s lekötötték vámközösségben 1907-ig, úgy hogy nem rendelkezhetett tarifáiról, nem köthetett szerződéseket a külfölddel, gazdasági és politikai bizonytalanságokban kinlódott évekig — Ausztria pedig szabad kezét tartott fönn magának s a kiegyezési javaslatokat le se tárgyalta, de a külfölddel szerződéseket önállóan kötött, ezekbe Magyarország is belefoglalta s kedvére a császár még a magyar kvótát is fölemelte.

Amikor pedig a világbeke biztosítva lévén, a „viribus unitis-politika“ újabb támadást intézett Magyarország ellen gazdasági, pénzügyi és katonai téren; amikor a felségjogok címén chlopy-i hadiparancsok jelentek meg és szeptember 23-iki cédulák adattak ki s ezekben a magyar alkotmányt sarkaiból akarták kiforgatni, ez a szegény, elnyomott és megnyomoritott nemzet jogának és életének védelmére kelt újra, úgy, ahogy tudott. Egy kis ijedtség volt Bécsben, megcsappant a kassza, megzavarodott a híres hadsereg és fejét csóválta Európa, mikor a katonákat a magyar parlamentbe betörni látta.

Megint egyetértett a nemzet és megint kiegyezett a császár és a király a nemzet vezéreivel. Megint paktum, melyben pénzt és katonát kapott a császár; a vámterület egységét biztosította magának Ausztria, kereskedelmi szerződéseket kapott a külföld s a magyar nemzet — fentartotta jogait és kapott parlamentáris nemzeti miniszteriumot. — Ausztria pedig szabad kezét tartott fenn magának: követeli a kvóta fel-emelését s az egész kiegyezés revízióját, a vám- és bank-kérdést is beletudva.

Mi vár ránk a jövőre? Erre

nem felelhetünk, hiszen mi bizunk Wekerleben, Kossuthban, Polónyiban és Darányiban, hogy ők Beck és társai furfangjával szemben a magyar érdekeket meg tudják védeni. — Ha a király igazságos, törvényes önállóságunkból ki nem turhat az osztrák. A koalícióban és a függetlenségi pártban is bizunk, hogy amolyan Tisza Kálmán-féle, vagy Széll Kálmán-féle kiegyezéseket — melyek egy csódtömeg 20 percentes „ausgleich“-jához hasonlitanak inkább, miut független államok pártiasos szerződéséhez — hogyha ilyen kiegyezést hozna Bécsből Wekerle, azt a koalíció s a függetlenségi párt el nem fogadná. A koalíciót minden-esetre megbontaná.

Tehát bizunk Wekerleben és társaiban, mert bennük kételkedni nincs okunk. Azt pedig nem követelik tőlünk, hogy az osztrák kormány, a Reichsrath és az udvar iránt bizalommal viseltessünk. Ezek a másik szerződő fél és ezért jogosult a kétely.

Tovább a história nincs! A kerék forog fel és le s mindig körben mozog és halad pályáján. Vajjon Magyarország függetlensége irányában?...

A politikai helyzetről.

* Fél százados történetünkkel bizonyítja Kaas Ivor báró a „Magyarország“ keddi számának első helyén közölt cikkelyében hazánk vajadását. Szükséges, hogy mindenki tudjon erről és folyton szem előtt tartsuk történetünket. Ezért frissítjük föl mi is olvasóink előtt. Aggódik a jeles publicista hazánk függetlensége miatt, mert félig-meddig bizonytalannak látja a jövőt. Viszont Hentaller Lajos az „Egyetértés“ vasárnapi számában szintén fölveti a kérdést: „Mi lesz két év múlva, ha ez a jelenlegi ideiglenes állapot véget ér?“ Erre azonban ő sem adja meg a választ, de utat jelöl, hogy az ideiglenes állapot alatt elő kell készíteni a talajt a perszonális uniának, mert ez a függetlenségi párt kötelessége és a párt csakis azért ment bele a mai átmeneti állapotba, hogy teljesíthesse ezt a kötelességét. Buday Barna pedig „Az Ország“ keddi számában az alkotmánypárt felfogásával érvel. Tagadja, hogy a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt „azért lépett kormányra, hogy előkészítse a perszonális uniót“. Azután pedig, mintha azt mondaná: hátrább az agarakkal, mert mi diktálunk, a mi portánkon vagytok, mint

vendégek, de azért a házigazdák mi, alkotmány-párti 67-esek vagyunk. Ki is mondja hogy az egyesült ellenzéknek „a függetlenségi párt nem egésze, csak alkotó része”. Engedelmet kérünk Buday Barnától, „Az Ország” agilis szerkesztőjétől, de hogy a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt, mint ilyen — minő politikát követ, azt talán nem annyira az alkotmány-párt, hanem inkább a 48-as Kossuth-párt van hivatva meghatározni. Kossuth Ferenc pártelnök határozottan kijelentette, hogy a párt elvei főntartásával vállalja el a kereskedelmi miniszterséget. Ez pedig azt jelenti, hogy elveit szögre akasztani, a miniszterségért nem fogja. A másik oldalon tehát ne tartsanak attól, hogy „amint Magyarország a nagyhatalmi szférából kiesik, a belülről és kívülről működő feszítő erőknek nem tud ellentállani”. Románia főnt tudja magát tartani, pedig kisebb állam nálunknál. Ne kishitüsködjünk tehát s törekedni kell állami önállóságunk kivívására, még pedig a 48-as Kossuth-párt elvei szerint, mert a 67-es politikától csak Ausztria remél jobb jövőt, Magyarország soha. Szeretnők látni azt a képviselőt, aki a legközelebbi választáson, mint függetlenségi és 48-as jelölt így szólólt volna választóihoz: „Kedves polgártársak! Én ugyan testig-lelki 48-as érzésű vagyok, de 67-es politikát követek. Válasszatok meg!” Olyan abeugot még a világ nem látott, amilyent a merész jelölt ur kapott volna. Tehát mit jelent ez? Azt, hogy az ország közönsége mindenütt, ahol különös befolyás nem működött, tiszta 48-as jelöltet támogatott szavazatával és a 67-es igen gyakran még ott is elbukott, ahol a vezérő-bizottság ajánlotta. Így volt pl. ez nálunk is. Anyyira így volt, hogy az előbb 67-es Bánffy-párti elvet vallott jelölt megválasztása — egyideig kétséges volt csak, akkor nyugodott bele a polgárság, mikor esküvel fogadta a jelölt, hogy tiszta 48-as politikát fog követni. Jó lesz

ilyenekre emlékezni az egyes 48-as képviselőknek. S eltekintve attól, hogy az alkotmány-pártnak tetszik-e vagy nem, erősítsék a 48-as falusi körök szervezésével pártunk törekvését.

* **Az ökör** ugyan nem ritka cikk a külpolitikában, — írja a „Magyar Hírlap” — de ennyire legszemélyesebb mivoltában, mint most, még sohase jelent meg a szarvasmarha a zöld frakkok és kék könyvek világában. A szerb vámháborúból annyi valószínűnek látszik, hogy Konstantinápoly és a balkáni kereskedelmi összeköttetés minden előnyét szerencsétlen balkáni politikánk folytán Anglia mellett főképp és első sorban Németország élvezi. A hivatalos külpolitika pedig azzal vigasztalódik, hogy Németország „hü szövetségeseünk”. Üsse meg a mennykő az olyan „hü szövetségést”, mely ezt arra használja, hogy minket kinullifikáljon. „Huncut a nimőt” s ebben és másban nekünk mindig igazunk van, de ez az igazunk többet fog ártani valódi balkáni érdekeinknek, mint amit a legbölcsebb cáfolatok és leplelések jóvá tehetnek.

* **A börze arat.** Hihetetlen olcsó a buza ára s ezt a börze természetesen kihasználja; azt állítván, hogy kitűnő termés volt. Az osztrákok meg az ausztriai termést dicsérik, nehogy a magyar termelő arra a gondolatra jöjjön, hogy az idén buzájáért illendő árt követeljen. Réssen legyenek a gazdák — mennyire tehetik. Mi lesz rálunk a raktárszövetkezettel? Ezen évről ismét elmarad.

* **A marosvásárhelyi választás** elé nagy érdeklődéssel tekint az egész Székelyföld kereskedő és iparos közönsége. Kíváncsian várja, hogy vajjon az életében mindig közvetlen a nép érdekében működött, folyton tiszta 48-as függetlenségi politikus győz-e s vajjon érdemes-e éjjel nappalá téve, polgártársainkért küzdeni egy egész emberöltőn át,

amint ezt Sz. Szakáts Péter székely kamarai titkár tette? Mi bizunk a székely főváros polgárságának bölcsességében s hisszük, hogy Szakáts Péter zászlóját diadalhoz juttatja.

* **A számvevőségek visszaállítása**val egyre foglalkoznak a lapok. Erről a „Székely-Udvarhely” emlékezett meg első sorban. A kormány a javaslatot ősszel a képviselőház elé terjeszti s már január 1-én életbe kívánja léptetni. A pénzügyi hatóságok szeptember folyamán az elszámolás és átadás előmunkálatait országsszerte megkezdik.

Iparban a jövőnk.

III.

Iparos osztályunk.

(1. Folytatás.)

Cifra nyomoruságnak nevezhetnők ezt az életet, melynek ifjaink jelentékeny része ki van téve csak azért, mert szülőik a szurtos kéztől irtóztak; csak azért, mert annak idejében az iparos pálya iránti hajlamot, szeretetet nem hogy ápolták volna szívükben, hanem egyenesen elfojtották azt: az iparos pálya és annak munkásával szemben tanusított kicsinyléseikkel, lenézésükkel.

Bezzeg másképp gondolkodik a praktikus angol. Angliában a munkáskezet cseppel sem nézik kevesebbre a tanult főnél; az iparos pályára készülő ifjút a felsőbb iskolák hallgatójánál.

Ott a kézimunkát az elemi iskolában a legfelsőbbig tanítják, mert ismerik a kézimunka nevelő befolyását. Anglia művelt társadalma szívesen adja az ifjút az iparos pályára, mert a kézimunkát a szellemivel egyenrangúnak tartja.

A kézimunka szeretete, a munkáskeztisztelete meg is teremtette Angliában a maga áldásait. Irigy szemmel tekinthetnek Európa többi nemzetei a nép virágzó iparára s az ezen alapuló vagyonosodásra.

Nálunk uri ember vajmi ritkán

adja gyermekét az iparos pályára. Tudókat akarnak mindannyiból nevelni. Félnék, nehogy az ösök megforduljanak sirjaikban; nehogy szent hamvak megszenteltetlenül senek, ha valamelyik unoka kalapcsot vagy gyalut merne kezébe venni.

Innen azután az az élethalál harca, amelyet a szellemi téren működő ifjaknál egy-egy jobb állás elnyerése alkalmával tapasztalunk: kiölve lelkükből minden önértetet; örökös rabszolgaságra kárhoztatva nem egyszer azokkal szemben, kiknek kenyérük köszönhetik. Ez már aztán valóban igazi ok volna arra nézve, hogy az ösök unokáik keserves élete főleg fájdalmas könnyeket hullassanak.

A törekvő, szorgalmas iparos kegyere biztos; amíg a szellemi téren működő ember sokszor a legnagyobb erőfeszítés mellett is nélkülözésnek van kitéve.

Éppen azért „nincs miért többet becsülnünk azt, aki a feje után kopog, mint azt, aki a két keze munkája után tisztességesen megél.”

Vajha hazánkban is megadnók má egyszer a kézi munkásnak a polgárjogot; ha társadalmunk érületében gondolkodásában végre-valahára gyökeret verne a kézimunka tisztelete becsülete. Innen aztán friss, új életnedvet merithetne hazánk ipara jövő fejlődéséhez, felvirágzásához.

Épen ezért a művelt magyar társadalom saját jól felfogott érdekével mellett hazafias kötelességet is teljesítene, ha szakítva az előítéletekkel, nevelési rendszerében oda hatna, hogy a kézi munka iránt kedvet gerjeszzen a gyermeki kebelben; jó példaadásával rajta lenne, hogy tiszteletre, becsülésre szoktassa azokat, kiknek két keze munkája után remélhető hazánk anyagi gyarapodása. Mert ne feledjük azt, hogy már valamely nemzet életföltétele között az ipar elsőrangú tényezővé nőtte ki magát.

Ám ha a társadalomnak megvan a kötelessége az iparos osztály

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(52. folytatás.)

A székely nemességnek képe, a mint az előadottakból látható, főltte hasonló a vármegyei nemesség képéhez, kivéve, hogy a székely nemesség bizonyos jogokból többet bírt megőrizni, a melyek helyzetét kedvezőbbé tették, mint a vármegyei nemesség.

.... Némely kiváltságos rendek. Mielőtt a székely rendek borzodolását bevégeznők, meg kell emlékeznünk az ugynevezett kiváltságos rendekről. Ideszámítandók: a városi polgárság s néhány kiváltságos hely, mint pl. Oláhfalva, Zetelaka lakosai. Ezekről lesz még szó az alábbi fejezetben, mely a „városokat a Székelyföldön” tárgyalja. Itt csak a solymosokat vagy solymárokat említjük meg.

A 17. és 18-ik században Erdélyben a sólyom madarat használták még vadászatkor. Különösen a székelyek foglalkoztak annak fogásával szelidítésével, mert a hegyek közt, szelidítő volt. Azért az erdélyi fejedelmek némely embert megbíztak a ragadozó madár fogásával és szelidítésével. Nem lehet azonban megmondani: miótától fogva voltak a székelyek közt fejedelmi leg engedélyezett sólyom vadászok. 1652-ben már régi foglalatosság és intézkedés volt.²¹⁹ Feltehető, hogy Aranyosszék kivételével talán, az

egész Székelyföldön voltak solymárok. Oklevélileg kimutatható ez Udvarhely, Bardóc, Csik-Gyergyó és Orbai székekre nézve.²²⁰ De a solymárok számát nehéz megállapítani. Az, a helyi viszonyoknak megfelelőleg, az egyes székekben nagyon különböző lehetett.

1652-ben Korond, Sófálva és Parajd községekben 16 solymár volt, Sófálván egyedül 1701-ben 58.²²¹ Alcsikon 1701-ből 9 van említve,²²² 1702-ben Vargyason 5, az udvarhelyi Lövétén 7.²²³ Ha fontolóra vesszük, hogy 1700 körül az orbai és gyergyai székből még 79 solymár mutatható ki oklevél szerint, úgy a solymosok számát 100-nál többre kell becsülnünk, bár pontos számadatunk nincs rájuk nézve. Egyébránt számuk, a mint a sófalvi adatokból következtetni lehet, folyvást növekedett, még pedig azért mert a solymárok a darabontok mellett lényeges kiváltságokat élveztek. Az 1701-iki alcsiki listában mindjárt a darabontok után sorakoznak rang szerint, tehát utolsó helyre a szabad székelyek között; de azért meg volt nekik is, a mint a listából kitetszik, a szabad sózási joguk.²²⁴ Viszont a hadi szolgálattól s minden egyéb adótól is mentesek voltak. 1652-ben megerősíti II. Rákóczi György a parajdi, korondi és sófalvi solymos fogókat azokban a jogokban, miket nekik az apja adott volt.²²⁵ A hadi szolgálattól való fölmentés nagy kiváltság vala. Kétség kívül könnyebb és veszélytelenebb mesterség

volt, szépen otthon ülni, solymot szelidíteni vagy a hegyek közt fogdosni, mint háboruban az életet kockáztatni.

Kiváltságaik élvezetében egészen 1691-ig megmaradtak, sőt az új kormány is sokáig respektálta szabadságaikat. Csak 1698-ban kezdtek az orbai solymárok erőlyesen protestálni az adó és a szolgálati kényszer ellen,²²⁶ ugyanazt tették a csikgyergyai és az udvarhelyi solymárok is.²²⁷ Erre a gubernium 1700-ban az udvarhelyi solymároknak, adóként zálogul elkötött marháinak visszaadását rendelte el s meghagyta a tisztviselőknek, hogy jogaikat respektálják.²²⁸ További rendelkezésekről nem tudunk azután, de hogy kiváltságaik dacára is a következő időkben adót fizettek, abból látjuk, hogy azt még a jobbágytalan lófőknek is meg kellett tenniük.

... Foglaljuk össze most a rendek fejlődésére nézve, az idáig elmondottak eredményeit. E korszakon keresztül világosan felismerhető a társadalmi viszonyoknak a vármegye mintája szerint való átalakítása. 1562-től 1601-ig ez az átalakulás erőszakos módon hajtott végre, onnan kezdve pedig természetes következménye volt a katonai, gazdasági és társadalmi föltételeknek.

A társadalmi állapotok emez átalakulásából a legnagyobb hasznat a nemesség húzta. Még az 1601-iki felfordulást is hasznukra tudták fordítani. Jóllehet azok a jobbágyok, a

kiket ők 1601 előtt adományképp kaptak, teljesen egyenlők voltak a vármegyén lévőkkel, vagyis ingatlanjóságaik tulajdonosai maradtak mégis sikerült nekik 1601. után a gazdaságilag tönkre ment és jobbágyokból lett szabadosokat, libertinosokat, vásár, adósság, kölcsöntessék-lássák alapon jóságaikból kitudni és azokat megszerezni magoknak. Ily módon a birtokaiktól elesettek: bérlok, szellérek vagy felesék, harmadosok lettek; annyijól sem maradt, hová fejőket lehajhták volna s földesuraik kénye-kedvétől függttek. A szellérek sorsár jutottak az ősjobbágyok is s mindazok, a kik 1614 előtt lettek jobbágyok. Ezekhez viszonyítva a jus regium alapján 1614 után eladományozott jobbágyokat, ezeknek száma amazokéhoz viszonyítva igen csekély volt s a következő időkben még jobban apadott. A jus regium t. i. birtokosok vagy azok örökösei beleegegyezése nélkül az App. P. T. 70 art. 7 szerint olyan ingatlanra nem volt kiterjeszthető, a melyen már azelőtt is nem volt meg. Ha pl. egy jóság, a melyen a jus regium érvényes volt, mikor a tulajdonos örökös nélkül halt el, akkor az valakire rászállt és ha a fiskus 32 éven belül jogigénvét arra nem érvényesítette, akkor arra a jóságra a fiskus jogigénye elévült s a birtokból örököségi jóság lett, allodium.

(Folyt. köv.)

nyilván szemben, magára az iparos osztályra nézve is hova-tovább fontosabb teendők várnak nemcsak önmagával szemben, hanem szemben amaz iparaggal is, amelynek munkásai, művelői.

Mint már említettem is az iparos embernek bizonyos fokú műveltségre kell szert tenni, szóval el kell sajátítania azt az általános műveltséget, melyre már emberi méltóságánál fogva is szüksége van s a mely nélkül ma már az eke szarva mellett működő ember is alig boldogulhat. (Folyt. köv.)

Jótekonycélú estély Homoród-fürdőn.

A Homoród fürdőn időző Dr. Bilinszky Lajos, pápai kamarás, tanítónőképző int. igazgató lelkes közbenjárására, a fürdő hölgy-közönsege, élükön Bod Péterné, igazgatónéval, a nagyon elhanyagolt homoródi kápolna javára fényesen sikerült estélyt rendezett vasárnap, augusztus hó 5-én.

A fürdő zenekarának Rakóczy Nyitány-a után Bod Péterné gyönyörű nyelvezettel megírt fölolvasását tartotta meg a kuruc-költésről. Mesteri kezzel választotta ki az anyag halmazból azt, ami mindenkinek érdekelt, mindenkit gyönyörködtetett, amiből mindnyájan tanulunk. Mely hazafias érzéssel és fülbemászó kedves hangon mutatta be a kuruc-költészet legremekőbb alkotásait. Amikor felolvasása folyamán odáig jutott, a zenekar tárogatósa mutatott be egy párt, a legszebbekből, majd megszakította fölolvasását, hogy Krusniczky Elek jogszigorú gyönyörű kuruc-nótái bámulják el a közönseget és hogy Gyárfás Erzsike szavalata, Czinka Panna illusztrálja a mondottakat. Szünni nem akaró tapsvihar honorálta a szép kuruc-nótákat s a magasröptű szavalatot. Azután rámutatott a fölolvasó a kuruc-elemekre az újabb költészetben. Magvas és sok érzéssel irt fölolvasását rendkívüli figyelemmel hallgatta végig és zajos tapsal halálta meg a közönseget.

Dr. Burnáz Imréné sok tudással és nagy lelkesedéssel előadott hazafias szavalata magával ragadta a lelkesedésre hangolt hallgatóságot. Ekkor lépett a dobogóra Dr. Vass Lajosné, hogy elénekeltje: Rika annyijó belépőjét. Siri csend lett a teremben, amelyet nyomban rá betöltött Vass-né ezüst-csengésű, pompásan iskolázott, művésziösen modulált, bájos hangja. Nem csalódtunk! Művészi élvezet volt az a szó valódi értelmében. Meg is ujjázta a közönseget és csak szerénységünk tiltotta, hogy harmadszor is ki ne hívjuk, hiszen elhallgattuk volna Isten tudját meddig.

Végül Papp Erzsike és Mariska adták elő a «Modern hölgyek» című aranyos dialogot, a hallgatóság zajos tetszését érdemelve kitűnően sikerült alkotásaikkal.

A fürdő közönsege a szakadó eső dacára is megtöltötte a termet, azt hiszem, hogy mindenki ott volt. Nagyon sokkal beszéltem, de egyetlen egyet sem találtam, akinek ne az lett volna a véleménye, hogy egy igazán minden ízében sikerült, ma-

gas színvonalon álló művészi estélyt élveztünk végig, amelynek kedves emlékét sokáig meg fogjuk őrizni.

200 korona volt a bevétel, amelyből a 26 korona kivonást levonva 174 korona tiszta jövedelem a kápolna javára esik. Felülfizettek: Izmael M.-né 9 K. Dr. Wittigslager 6 K. Hügel és N. N. 2—2 K. Mikes gróf, Kiss B., Konecz A.-né, Konecz L. 1—1 K. Sokan több jegyet is vettek s ezáltal gyarapították a bevételt.

A jegyek elarusítása körül dicsérendő buzgalmat fejtettek ki: Dr. Burnázné, Dr. Wittigslagerné, Homolayné, özv. Szarkáné, Putnoky Mariska, Bod Erika, Bod Piroška, Konecz Mariska, Péter Mariska, Papp Mariska, Gyárfás Erzsike, László Mariska, Kovács Ilonka, Gál Jankó és Székely Jankó.

A fürdő közönsege abban az edes reményben ringatja magát, hogy a jövő évben már legalább részben kitatarozva fogja találni a kápolnát.

Egy jelenvolt.

KÜLONFÉLÉK.

— Brassói főispán — hír szerint — Gróf Mikes Zsigmond bodolai földbirtokos lesz.

— Milánóban a magyar iparművészeti kiállítást elhamvasztotta a tűz. A tűzkatasztrófa által okozott kár tizenöt millió lira. Ebből hat a magyar és a többi az olasz iparművészetre esik. A kiállított tárgyaknak alig fele volt biztosítva. — Ezen világi kiállításon a helybeli állami szakiskola is képviselve volt.

— A sorozás az 1906. évre vonatkozólag október hó 10-től november 30-ig történik meg.

— Gyilkosság Bethlenfalván. Bartók József bethlenfalvi mező-őr éjjel-nappal töltött fegyverrel járkált még a falu között is. Pedig hát — szabály szerint — csak szolgálatban dukált volna neki a fegyver. Valóságos réme volt a községbelieknek, de különösen a szomszédoknak, kiket gyakran lelővéssel fenyegetett. Különösen Bedő Péter volt igen nagy szálla a szemében, mert ez a csendes, jámbor életű ember annyira merész volt, hogy az apja házát becsületes keresményéből megvásárolta; noha ez ellen Bartók fenyegetéssel tiltakozott. Bedő Péter a község szélén, lakatlan és közeli szomszédok nélkül lakott feleségével és öt gyermekével. Bartók folyton inzultálta őket. Egyszer Bedőnével is összetűzött, aki erőteljes asszony lévén, kiesavarta támadója kezéből a botot, melylyel agyonverni akarta. Vasárnap Bedő Péter templomban volt s úgy fél 12-kor került haza. Bartók József később Bedőt megtámadta és szolgálati fegyverével irtalom nélkül lelőtte. A nagy családot hátrahagyott szorgalmas kisbirtokos kedden a helybeli kórházban meghalt. A gyilkost letartóztatták és most a kir. ügyészség fogházában várja méltó büntetését.

— A polgári onképző-kör e hó 12-én Sándor István (Koronkai-féle) kerthelyiségében rendezendő zártkörű nyári táncmulatsága iránt élénk érdeklődés mutatkozik. Akik tévedésből meghívót nem kaptak, igényt tartanak, szíveskedjenek az egyet helyiségében bejelenteni.

— Bosszuálló cseléd. Korunk nőtársai, erkölcsi züllöttségét igen élénk színen tünteti fel Molnár Zsuzsa, alig 13—14 éves cselédleány vakmerő cselekedete. Minapában pa-

rajdi Szállasi Györgyné, az amugyis ügyelgő cselédleánynak meghagyta, hogy az istállót takarítsa ki. Vasárnap volt s Molnár Zsuzsának nem tetszett a dolog, de azért elment és munkához fogott. Azonban bosszút forralt és ebből kifolyólag felgyújtotta az istállóval kapcsolatos csürrt, melytől a szomszéd épülete is leégett. Szállasiné jajveszékelt a tüzeset ideje alatt s miután fel sem tétélezte, hogy ki legyen a tettes, vallásos asszony lévén, úgy nyilatkozott, hogy a bűnös kézrekerülése érdekében misét szolgáltat. A cseléd attól való félelmében, hogy merész cselekedete ilyen módon napfényre kerül, újabb tervet szőtt. Elhatározta, hogy kenyéradóját megmérgezi. Gyufatoldatot készített és beledobta Szállasiné kávéjába, hogy attól meghaljon és így az ő bűne továbbra is titokban legyen. A gyufa-oldat szagát természetesen az asszony rögtön megérezte és kiderült a lelkiismeretlen szolgáló bűneinek egész sorozata is.

— A városi borvizsgáló bizottság minap megkezdette működését és erélyes vizsgálatokat tartott. E közben — mint értesülünk — Fennengel Gyula borkereskedését is alaposan megvizsgálta. A mintegy 80 ezer liter mennyiségű különböző fajtájú bort rendre megkóstolta s az összes készletet kifogástalan minőségű, természetes bornak találta.

— Kosaras táncmulatságot rendez e hó 12-én a szegény iskolás gyermekek felsegítésére a Zetelakán szünidőző tanuló-ifjúság személyen kint 60 filléres belépési díjjal d. u. 6 órától kezdődőleg. A mulatságot érdekes műsor előzi meg. Felolvas: Gáspár Árpád tanító, szavalnak: Sebestyén Iluska, Márton Árpád és Petres Julia, monologot ad elő: Márton János, énekelnek: Dr. Sebestyén Imréné, Lukácsffy János és Márton Lajos, valamint az ifjúság.

— Halálozások. Kolumban Árpád életének 23-ik évében e hó 3-án Olaszteleken; id korondi Szász János földbirtokos, községi és vármegyei tvh. bizottsági tag, iskolaszéki elnök 64. életévében e hó 4-én elhalt Korondon.

— Magyarországi munkások rokoni és nyugdíj-egylete. Ezen páratlan előnyöket nyújtó egyesület fiókja vasárnap délelőtt Solyomossy Endre tanár elnöke alatt formailag megalakult városunkban. A végleges alakulás a központi kiküldött részvételével folyó évi szeptember 16-án lesz. Addig is ideiglenes elnöknek Solyomossy Endre, pénztárnoknak Blájer Balázs és jegyzőnek Lőrinczi Béla megválasztattak. Eddig 60 tag van városunkból. Jelenkezni Blájer pénztárnoknál lehet.

— Zsuzsika veszedelme. Halálos veszedelem érte az öt éves Kovács Zsuzsikát Derzs községben. Nagyanyja: Papp Mihályné nevelte, mert édesanyja — szegénysége miatt — dajkának kellett hazulról elmenjen. A nagyanyó sem volt különben; napszámba ment tehát s az öt éves Zsuzsikát rábízta annak 7 éves nénjére. Mind a kettő gyermek lévén, ugyan csak egyenlő gondolkozással bírtak. Zsuzsika ruhája a nyitott tüzhelyen levő parázstól meggyulladt és ijedében kiszaladt a kapuhoz. Mire a

segítségére siető jó emberek égő ruháját lehúzták, addig a szegény gyermek majdnem szénné égett. Szörnyű kinok között, pár óra múlva meghalt. A később hazatért nagyanya ajultan rogyott össze unokája szerencsétlensége miatt. Feltétlenül szükséges egy napközi otthon minden községben, hol az ilyen viszonyok között élő szegények gyermekei állandó gondozásban részesüljenek. Sok, sok emberélet esik áldozatul — hasonló körülmények között.

— A székely kamara kiállításra való felhívása. A kereskedelmi és ipar kamarától következő felhívást vettük: A Magyar Védő Egyesület a m kir kereskedelmi kormány, Torda-Aranyos megye és Torda város közönsegeinek támogatásával 1906 okt. 1—6. napjain Tordán a városliget ujonan épült csarnokában, a hazai ipar bemutatása és terjesztése céljából közhasznú ipar kiállítást rendez, melyen az erdély-részi ipari készítményeket helyezi el. Még pedig tizenket csoportban bemutatja, a gép-, bánya-, bőr-, ruházati, papír-, elelmi-, vegyi- sokszorosító ipartermékeket, az ipar és művészet csoportjába sorozható tárgyakkal együtt. Tisztelettel kerjük t. Cimet, hogy az említett kiállítást anyagilag, készítményei kiállításával és erkölcsileg, hatáskörében való ajánlással támogatni szíveskedjek. Nekünk, akikhez annyi idegen selejtes terméket importálnak, elsőrendű kötelességünk támogatni minden alkalmat, ahol termelők és vevők ismerkedését elősegítik, s ez által a magyar ipar terjedését, támogatását megkönnyítik. Még mindég tájékozatlan a nagy közönsege, hogy hol, mit készítenek és hol, mit szerezhethetne be a maga javára úgy, hogy ez által honfi tarsainak is segédletet nyújtson. A tordai kiállítás ezért fontos ezért támogatandó minden jó hazafi által. A kiállítás elnöksége a hozzá fordulónak szívesen nyújt a továbbiakra nézve részletes felvilágosítást. Marosvásárhelyt, 1906 augusztus 1. Váradai Márton alelnök Sz. Szakács Peter titkár.

— Kápolnásfaluban Csercse Miklós odavaló Gál Jánost meglötte. A szerencsétlen ember nyomban meghalt.

— Hirdetés és jótekonyság. Verne írta meg valamelyik regényében, hogy egy izlandi árvagyermek tíz éves korában fölcsapott rikkancsnak. Még tizenkét éves sem volt s Dublinban már szatolcsoltot nyitott. Napj. jövedelmének jóformán minden sillingjét újsághirdetésre adta. Lakadatlan tevékenységét siker koronázta. Nemcsak hogy szép vagyont gyűjtött, de fiatalkori jöteveiről sem feledkezett meg. A Schaffhausenben megjelenő Bachmann-féle kalendárium elmondja Aristide Boucicart asszony történetét. Szegény mosónőnek a leánya volt, a ki fiatalon Parisba került mint elarusítónő s ebben a minőségben vette el feleségül egy háziszolga. Az asszony eleinte ruhával kereskedett Asszony korában tanult meg csak olvasni és írni és mégis mihamar észrevelte, hogy a hirdetés hatalmas emeltvője az üzletnek. Jövedelmének ketharmad részét hirdetésre és képes árgyűzőkre költötte s hogy nem hiába, bizonyítja az az óriás bazar, a mely négy utcának a sarkára torkollik. Szülőfalujának, Verjexnek nagy összegeket adományozott; négyezer alkalmazottjának az élet biztosításáról egy szép napon két millió frankkal gondoskodott és Paris szegényeit télviz idején hármas érgyapjutarakóval lepte meg a tündelhofi híres gyáros. Lane Ferdinand négy munkással kezdte meg az üzemet s ma három-zr ember dolgozik gyárában. Nincs olyan francia, angol vagy német újság, a

melyben ekebirdetése még ne jelenne. Hatvan éves korában Lanc egy millió márkát adományozott munkásainak, halála után pedig az özvegye újabb ötszáz ezer márkát és hatszáz ezeret egy kórház építésére. S mindez a sok jószág nem másnak tulajdonítható, mint hogy az adományozó fölismerte a hirdetés hasznos voltát s így lett gazdag emberré és közvetve sok szegénynek támogatójává

— **Elsülyedt hajó.** Madridi távirat szerint — a Syria gőzös a Hamigas-öböl közelében zátonyra jutott, elsülyedt és 200 személy a vízbe fult.

— **Cimeres névjegyek** rendes és dombornyomással, igen csinos kiállításban készülnek Betegh Pál és Társa könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt. Nagy választék, előnyös árak, pontos kiszolgálás.

— **Országos kirakóvásárok augusztus havában** a következő helységeken és napokon lesznek:

10. Maros-Ujvár, Ó-Radna, Szász-Rég e.
11. Eczel, Kis-Apold.
12. Papolcz.
13. Felek (Szeben m.).
15. Dés, Sarmaság.
16. Gernyeszeg, Harasztkerék, Kendi-Lóna
17. Előpatak, Mócs
18. Drág, Szamos, Nagy-Göröszlő, Volja.
19. Farkaslaka, Nagy-Ényed.
20. Magy.-Gyerő-Monostor.
21. Barót, Csik-Kozmás, Kőszvényes, Küllővár.
23. Felvincz, Kis-Kapus, Nagy-Borosnyó, Sárkány.
24. Nagy-Kapus, Paszmos, Szászsebes.
25. Korond, Morgonda.
27. Alsó-Vist, Hátszeg, Kerellő-Szt.-Pál, Magy.-Fráta, Magy.-Nagy-Zsombor.
28. Maros-Ilye, Sülelmed, Topánfalva, Tövis.
29. Besztercze, Nagy-Disznód.
30. Zalatna.
31. Alezina.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénese hévízü gyógyfürdő, modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török, kő- és márványfürdők; hölég-, szénsavas- és villamos-víz-fürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld az **Igazgatóság.**

CSARNOK.

IMA*

(Homoródfürdőn.)

Világnak alkotója! Életnek és halálnak szabados Ura! Örömmel és bánattal adója! Népeknek Istene és nemzeteknek atyja!!

Hálás szívvel borulunk le előtted imádásod napjának reggelén, mert nincs lelkünknek forróbb ohajtása és tisztább öröme, — nincs szívünknek édesebb vágyódása, nagyobb gyönyörűsége és boldogsága, mint hogy ha nagy nevedet magasztalhatjuk.

Imádunk Uram! mert te teremtetted a mennyet és a földet; te hívtál életre minket is és te hoztad fel egykor őseinket Kárpát szent bérére!

Oh! bizony ha «annyi bal szerencse közt» mindenható erőddel nem védted — és erős karoddal nem oltalmaztad volna a magyart, kit vészek hányának: egy ezred éven át nem élhetett és oly sok viszály között nem maradhatott volna itt, a 4 folyam ölen, ez annyi honfi könnyel és vérrel áztatott s megszentelt drága földén!

* Mondotta 1906. július 29-én Bod Károly ny. r. tanár-lelkész.

Te parancsoltad Uram, hogy az idő gyorsan elröpüljön; hogy a tavaszt és a nyarat ősz, a virulást hervadás, az örömet bánat és az életet, a halál váltsa fel.

Ime! csak az imént hallók a csalogány csattogását, a pacsirta bájos dalát és a gyümölcs-hozó nyár kies napjai mégis már-már kiesnek az évből; megszárad a fű, elhervad a virág, daru-fecske utra kél s aztán a fák lombja csöndesen lehull.

És mi is, kik örömmel, oly sok édes és szép reménnyel gyűltünk ide, hogy fölülülvén, új erőt nyerjünk az élet fentartó forrásokból és a balzsamos légből: — ma-holnap fájó szívvel bucsuzunk e kies vidéktől, soká — örökre től!..

Hála legyen neked oh! örökké való Isten! hogy minket nem csak ide vezéreltél, hanem atyai segédmeje gondviselő kegyelmedet és oltalmadat se vontad meg tőlünk!

Oh! ha itt új erőt nyerhetnénk, a tovább küzdéshez!

És oh! bár ne csak testi gyöngeségeinktől, hanem emberi gyarlóságainktól, vétkeinktől, lelkünknek minden terhétől, bánatunktól, sőt lehető büneinktől is megszabadulhatnánk!

Oh! bár ne csak testben, hanem lélekben, gondolatban, érzésben és akaratérben is megizmosodva távozhatnánk el innen és vehetnők kezeinket ismét a munkára!

Am! de mi erőtelen, gyarló gyermekeid vagyunk; érezzük gyöngeségünket és jól tudjuk azt, hogy «ha te meg nem tartasz Uram! hiában vigyáznak a mi szemünk!»! Azért esdekelve kérünk, állj mellettünk; szent lelkeddel segits meg és vezered, hogy akik most itt együtt vagyunk, ne feledjük el egymást, hanem kössön — és tartson össze minket a keresztényi hit és az a tudat, hogy mindnyájan a te gyermekeid — és egy hazának vagyunk polgárai, akik bár különböző helyeken és nyelveken, de téged imádunk és akit egykor váltságunkra elküldöttél, a te szentfiadat, a Jézus-Krisztust!

Kössen és tartson össze minket az az igaz vallásosság, amelynek vezére a Krisztus-fundamentuma, alapja pedig az a testvériszeretet, amely mindeneket eltűr, elfedez és elfeled s amely egykor lefogja dönteni a felekezetek szűk korlátait, hogy legyen — a Jézus ígérete szerint — egy akol és egy pásztor.

Ez a keresztényi hit legyen élet-hajónknak kormányosa, irányítúje pedig a krisztusi szeretet.

És reméljük egy jobb, egy szebb s boldogabb jövőt!

Reméljük, hogy még talán itt, az erdős bércek ölen is újra látjuk egymást!

Reméljük, hogy itt e földön, hazunkban és hazánkban is lesz béke és egyetértés; a siron tul pedig egy szebb s boldogabb hazában elvesztett és sokáig siratott kedveseinket is viszontlátni és ölelni fogjuk!

Reméljük, a becsületes és hivmunka igazságos megjutalmazását és az erény diadalát!

Oh! taníts Urunk! megérteni egymást és «szeretni lángolva hazát és nemzetet»!

Oh! taníts mindnyájunkat ne csak

megérteni, hanem hiven követni a koszorus költő ezen «Szózat»-át:

«Hazádnak rendületlenül,

Légy hive oh! magyar!»

Amen.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan kell sörárpát csépelni?

A malata-gyárosok és serfőzők általában arról panaszkodnak, hogy a Magyarországon vásárolt sörárpából nem tudnak jó malátát készíteni. Ennek pedig nem az árpa az oka, hiszen Magyarországon kitűnő minőségű sörárpa terem, hanem az, hogy a gazdák és a cséplő gépekkel téves balhiedelemből nagyon is letoksázzák, lekoptatják, legömbölyítik és ezzel mindenkor meg is sértik az árpaszemet csépléskor, úgy gondolkozván, hogy az ilyen lekoptatott árpát a malatagyárosok és serfőzők szívesebben veszik. Pedig ez nem úgy van! Még a legjobb sörárpa sem adhat jó malátát, ha héjja megsérült, vagy a szem megrepedt vagy bármelyik hegyes vége tulságosan le van koptatva. Az ilyen árpa áztatáskor nem adhat egészséges csirát, tehát malátát, hanem elpenészesedik. Vagy ha ad is valamelyes csirát, miután az sértett magból kelt, nem lehet tartós és vele jó sört készíteni nem lehet. Már pedig a gazdának saját érdeke kívánja, hogy olyan állapotban hozza sörárpáját piacra, amint azt a malatagyárosok és serfőzők kívánják. Ezek pedig csak a sértetlen épszemű árpát keresik és fizetik. Egyáltalán nem törődnek azzal, hogy az árpa hegyes maradt, sőt ezt jobban fizetik, mint a lekoptatottat, mert a hegyes szemű árpát a cséplőgép dobja és tokszállóába minden bizonnyal kevesebbet sértette meg, mint a legömbölyítettet. Ne tévessze meg a gazdákat az a régi felfogás, hogy minél nagyobb a sör árpa hektóliter-sulya, annál uagyobb az ára. A malatagyárosok és serfőzők mind szívesebben veszik a 67—70 kilós árpát, mint a 70—73 kilóst, azon egyszerű okból, mert az agyonkopogtatott, legömbölyített árpa nehezebb hektóliter sulyu ugyan, de sokkal több jobban sérült szemekből áll, mint a le nem koptatott és így kevésbé vagy egyáltalán nem sértett szemű árpa, mely malatákészítésre ilyenformán sokkal jobb. A sörárpa cséplésnél tehát nagyon kell ügyelni arra, hogy a szem meg ne sérüljön.

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

Szám: 2748—906. k. i.

Hirdetmény.

Oklánd község tulajdonát képező korcsmahelyiség és telek folyó évi május hó 18-án történt bérbeadása ellen utóajánlat adatván be, ennek alapján közhírré teszem, hogy a korcsmahelyiség és telek bérbeadására újabb határidőül folyó évi szeptember hó 3-ának d. e. 9 óráját tűzöm ki.

Az árverés Oklánd község háza nagy termében fog megtartatni, mely alkalommal a korcsma és telek 1907 évi január hó 1-től számított három egymásután következő évre a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Kikiáltási ár 900 korona, feltételek alulírott főszolgabírónál megtekinthetők.

Árverezni csak a kikiáltási ár 10 százalékának — mint bánatpénznek

— az árverést vezetőhöz letévesztés után lehet.

Oklánd, 1906. aug. 3.

SZABADY TIVADAR,
főszolgabíró.

Ügyes, fiatal hölgy

pénztárosnőnek

felvétetik Persián János divatkereskedésében. — Felsőleányiskolat, vagy polgárit végzett hölgyek előnyben részesülnek.

Hegedű-oktatás.

Képzett fiatal ember hajlandó bárkit hegedű-oktatásban részesíteni. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó kocsik.

Egy félváltos kocsit javítva, jóállás mellett és egy új felolajos tengellyel, előnyös árral eladó David Gergely kovács mesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. alatt.

BOR!

Fernengel Gyula Székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.



Mindenféle

bélyegzők

gyári aron és leggyorsabban szerezhetők be

Betegh Pál és Társa

könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca. 31. sz.

Keletbélyegzők önnedvezővel; «Mercur» keletbélyegző forgatható ruggyanta szalaggal; «Hungária» keletbélyegző ruggyantából; «Egyetemes önnedvesítő» könnyű szerkezet, egészen rézből és rézpléhből, alanyozva; «Monitor» önnedvező, számozó és lapszámozó gépek.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jóhírű fűszerkereskedését vétel útján átvetttem és azt ezentul saját nevenem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szíves tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kívül minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődömeiről tanusított szíves pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos

fűszerkereskedő.